

GRAD DOBOJ

**IZVJEŠTAJ O OSTVARENJU GODIŠNJEG PLANA IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE INTEGRISANO RAZVOJA GRADA DOBOJ
ZA 2016. GODINU**

Doboj, maj 2017. godine

IZVRŠNI SAŽETAK

Izveštaj o implementaciji Strategije integrisanog razvoja Grada Doboj (2011-2020), odnosno Revidirane strategije (2016-2020) ima za cilj da pokrene sve bitne aktere na razmišljanje i doprinese boljem donošenju odluka o realizaciji strateških prioriteta ekonomskog, društvenog razvoja i zaštite životne sredine, u okviru 4 definisana strateška cilja, odnosno 11 sektorskih ciljeva.

Planom implementacije za 2016. godinu bilo je predviđeno je provođenje 33 projekta ukupne vrijednosti 10.206.000 KM. U 2016. godini započeta je implementacija 21 projekta, od kojih je 4 u cjelini završeno. Procenat realizacije projekata u izvještajnoj godini je visok (64%), prije svega usljed ukupne vrijednosti realizovanih projekata od 12.884.168 KM (126,24%). Vrijednost realizovanih budžetskih sredstava je 3.302.846 KM (planirano 2.566.000), dok je iz eksternih izvora prikupljeno 9.581.322 KM (planirano 7.640.000 KM).

U pogledu ključnih prioriteta i fokusa za prethodnu 2016. godinu, Grad Doboj je u značajnijoj mjeri realizovao projekte deminiranja miniranih područja, izvršio potpunu rekonstrukciju gradske ulice u staroj industrijskoj zoni Usora, energetska efikasnu rekonstrukciju jedne gradske osnovne škole, dalju rekonstrukciju, tehničko opremanje i modernizaciju Doma zdravlja, potpunu rekonstrukciju Gradske biblioteke, te uspostavljanje Tehničko-laboratorijskog centra Saobraćajnog fakulteta. Pored značajnog sopstvenog ulaganja, svi ovi projekti realizovani uz veliki doprinos sredstava iz eksternih izvora, što je svakako i mjera uspjeha Gradske uprave, posebno zato što su jedino za rekonstrukciju ulice Nikole Tesle korišćena kreditna sredstva, dok su za sve ostale projekte korišćena donatorska sredstva, odnosno sredstva obezbijeđena od drugih nivoa vlasti. Ovim projektima povećana je sigurnost građana (Doboj spada u minama najzagađenije prostore u BiH), podignut nivo zdravstvene zaštite, unaprijeđen sistem osnovnoškolskog i visokoškolskog obrazovanja u gradu i stvorene dodatne predispozicije za značajnije investicije u privredni razvoj.

Od važnih projekata kojima se nije pristupilo realizaciji treba istaći projekat uređenja korita rijeke Bosne radi zaštite grada od eventualnih budućih prijetnji od poplave. Mada za realizaciju ovog projekta postoji projektno-tehnička dokumentacija, prepreku i dalje predstavlja neriješeno pitanje koncesije na korito rijeke Bosne, zbog čega nije moguće formulisati finansijsku konstrukciju za realizaciju projekta pa time ni pristupiti njegovoj realizaciji. Takođe, nema pomaka ni oko priprema za definisanje prostora za novu industrijsku zonu s obzirom da Grad još nije došao u posjed zemljišta poljoprivrednih zadruga u stečaju, a ne rasplaže drugim zemljištem pogodnim za ovu namjenu. S obzirom da nema nagovještaja da će u skorijem periodu doći do razrješenja ovih pitanja, moguće je da će se realizacija ovih projekata pomjeriti čak za nekoliko narednih godina.

U pogledu ostvarivanja sektorskih ciljeva, uočava se značajna pozitivna promjena u odnosu na prvi poluperiod implementacije važeće Strategije. Ima više razloga za ovaj napredak, prvenstveno zbog toga što je ovo i prva godina implementacije Revidirane strategije, pa su i projekti i programi konkretnije i realnije postavljeni i definisani prilikom izrade revizije. Takođe se zbog specifičnosti događanja iz prethodne dvije godine mogao naći jači oslonac na eksternim izvorima finansiranja. Uglavnom se da konstatovati da su najuspješnije realizovani sektorski ciljevi u oblasti društvenog razvoja i zaštite životne sredine, dok se još uvijek osjećaju poteškoće oko realizovanja ciljeva u oblasti ekonomskog razvoja. Tu je došlo do značajnog napretka u pogledu odnosa lokalne uprave i privrednog sektora, stvorena je bolja komunikacija i donesen niz odluka o davanju podsticaja lokalnim preduzećima, ali je i dalje evidentan problem nedostatka uređenih industrijskih zona, pa čak i odsutvo promocije Doboja kao privlačne investicione lokacije. Dobar pristup Gradske uprave ogleda se u ulasku u proces BFC sertifikacije jer strogi kriterijumi ovog standarda iziskuju potpunu promjenu stava i ponašanja u cijeloj ovoj sferi. Proces se razvija pozitivnim tokom i trebalo bi da bude okončan dobijanjem sertifikata. U sektoru društvenog razvoja bilježi se napredak u oblasti obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja i samozapošljavanja, a značajno su unaprijeđeni uslovi za rad sa djecom i mladima dok napredak u pogledu poboljšanja uslova i usluga za socijalno isključene kategorije variraju zavisno od kategorije i planiranog programa/projekta.

1. UVOD

Strategiju integrisanog razvoja Grada Doboj za period 2011-2020. godine izradio je Razvojni tim Grada Doboj (ranije, opštine Doboj) u periodu novembar 2009 – mart 2011. godine, u okviru Projekta integrisanog lokalnog razvoja (ILDLP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Vlade Švajcarske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP). Strategija integrisanog razvoja Grada Doboj usvojena je u 2011. godine na 24. redovnoj sjednici Skupštine, održanoj dana 29.03.2011. godine. Kao operativni instrument za realizaciju strategije, grad svake godine priprema trogodišnje planove implementacije (1+2).

Kao redovan korak u procesu izrade i realizacije lokalne razvojne strategije radi se srednjoročna revizija. Termin za izradu srednjoročne revizije za Grad Doboj bila je 2015. godina. Izradi revidirane strategije prethodila je evaluacija koju je izvršio konsultant odabran od strane UNDP-a. Nakon urađene evaluacije, uslijedio je proces rada na reviziji dokumenta, ponovo uz stručnu pomoć konsultanata koju je obezbijedio UNDP i koji su Razvojni tim i sektorske radne grupe vodili kroz proces. Rad na reviziji započeo je u septembru 2015. godine i prenio se u 2016. godinu. Revidirana strategija usvojena je na sjednici Skupštine Grada Doboj održanoj 20.08.2016. godine. Treba naglasiti da je termin za izradu srednjoročne revizije pao u pravo vrijeme zbog toga što su se u Doboju desila dva jako bitna zbivanja koja su značajno izmijenila uslove pa čak i strateške ciljeve koji su bili postavljeni u periodu izrade Strategije integrisanog razvoja. Naime, radi se prvenstveno o katastrofalnoj poplavi iz 2014. godine koja je izazvala ozbiljan socio-ekonomski potres u zajednici, te promijenila prioritete ne samo u neposrednom periodu nakon poplave, nego i na znatno duži vremenski period. Drugi element promjene predstavlja izdvajanje teritorije Stanara i nekoliko okolnih mjesnih zajednica u novu teritorijalnu cjelinu. S obzirom da je ovaj prostor direktno povezan sa izgradnjom nove termoelektrane, a koja je predstavljala jedno od strateških opredjeljenja oslonca na energetske sektor i proizvodnju električne energije, izdvajanje ovog prostora ujedno je označilo i prestanak planiranja oslanjanja na proizvodnju energije i usmjeravanje ka novim odnosno preostalim strateškim pravcima iz Vizije razvoja.

Uprkos prolongiranju rada na reviziji, akcioni plan za implementaciju Revidirane strategije koji je razvijen tokom procesa njene izrade postao je ka osnova za implementaciju Strategije već tokom 2016. godine i ujedno je i temelj na kojem je urađen ovaj izvještaj. Izvještaj odnosi se na implementaciju strateških, odnosno prioritarnih sektorskih projekata u 2016. godini, koji se po MiPRO metodologiji, planiraju uz konsultacije sa svim bitnim akterima u zajednici u svim fazama implementacije strategije.

Nosilac izrade trogodišnjeg Plana implementacije (1+2) kao i izvještaja je Odjek za strateško planiranje i upravljanje razvojem, koji u Gradu Doboju obavlja funkciju jedinice za upravljanje razvojem. Izvještaj je pripremljen u saradnji sa predstavnicima svih unutrašnjih organizacionih jedinica Gradske uprave.

Podaci o implementaciji se kontinuirano prikupljaju tokom cjelokupnog perioda koji pokriva ovaj izvještaj i to korišćenjem alata za praćenje implementacije Strategije i na osnovu definisanih sektorskih i makroekonomskih pokazatelja. Podaci se timski analiziraju, na osnovu čega se priprema kvalitativni osvrt na posmatrani period implementacije, kao i pouke i preporuke za naredni period.

2. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

2.1. Vizija

Revidiranom strategijom razvoja Grada Doboj za period 2016-2020. godine, definisana je sljedeća vizija:

Doboj 2020. godine:

- razvijen saobraćajni, komunikacioni i privredni centar,
- sa razvijenom poslovnom infrastrukturom i pratećim uslugama,
- uređen i turistički atraktivan grad,
- kulturni, obrazovni i sportsko-rekreativni centar regije,
- sa znatno unapređenim kvalitetom života, ujednačenim u gradu i na selu.

2.2. Strateški ciljevi

Strategijom razvoja Grada Doboja za period 2016-2020. godine, definirana su 4 strateška cilja:

Strateški cilj 1: Razvijen privredni sektor koji efektivno koristi saobraćajne i komunikacione prednosti Doboja;

Strateški cilj 2: Razvijeno seosko preduzetništvo i održiva poljoprivredna proizvodnja;

Strateški cilj 3: Regionalno konkurentni ljudski resursi i razvijena ukupna društvena infrastruktura i javne usluge;

Strateški cilj 4: Prostorno i komunalno uređena i ekološki napredna sredina sa razvijenom zaštitom od prirodnih i drugih opasnosti.

2.3. Sektorski ciljevi

Strateški prioriteti za razvoj grada su: ekonomski razvoj, društveni razvoj i zaštita životne sredine. U okviru ovih sektora, definisani su sljedeći ciljevi:

Ekonomski razvoj

Sektorski cilj 1: Poboljšano poslovno okruženje i razvijeni instrumenti podrške privredi;

Sektorski cilj 2: Privučene veće investicije, prvenstveno u oblastima industrije, distribucije i transporta;

Sektorski cilj 3: Povećanje obima poljoprivredne proizvodnje i radne angažovanosti seoskog stanovništva;

Društveni razvoj

Sektorski cilj 1: Unaprijeđene mogućnosti obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja i samozapošljavanja;

Sektorski cilj 2: Unaprijeđeni uslovi za rad sa djecom i mladim;

Sektorski cilj 3: Poboljšani uslovi i usluge za socijalno isključene i ranjive kategorije;

Sektor zaštite i unapređenja životne sredine

Sektorski cilj 1: Povećana pokrivenost stanovništva vodovodnom i kanalizacionom mrežom;

Sektorski cilj 2: Smanjeni rizici od elementarnih nepogoda i drugih opasnosti;

Sektorski cilj 3: Unaprijeđena upravljanja čvrstim otpadom;

Sektorski cilj 4: Povećana energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije i zaštita vazduha;

Sektorski cilj 5: Uređena prostorno-planska i ekološka dokumentacija.

2. 4. Ključni planirani prioriteti i fokusi za posmatrani godišnji period (2016. godina)

Ključni prioriteti ekonomskog sektora

Plan ekonomskog razvoja Doboja u planiranom strateškom periodu usmjeren je korišćenje povoljnog geosaobraćajnog položaja za stvaranje atraktivne poslovne lokacije i izgradnju povoljnog poslovnog okruženja, te podsticanje investicija prvenstveno u oblastima industrije, distribucije i transporta. Ovo sve treba da doprinese bržem razvoju privrede i povećanju broja zaposlenih. Takođe, unapređenje tržišne povezanosti poljoprivredne proizvodnje i ruralni razvoj bi trebalo da dovedu do povećanog obima poljoprivredne proizvodnje, povećanih prihoda i radne angažovanosti seoskog stanovništva.

U skladu sa definisanim sektorskim ciljevima, ključni prioriteti ekonomskog sektora za 2016. godinu u okviru Programa unapređenja poslovnog okruženja bili su:

Projekat poboljšanja poslovnog okruženja (BFC); jačanje jedinice za upravljnje razvojem; izrada Programa podsticaja proizvodnim preduzećima.

U okviru Programa izgradnje poslovne infrastrukture prioriteti su: rekonstrukcija glavne saobraćajnice u postojećoj industrijskoj zoni Usora; izrada studije izvodljivosti, regulacionog plana i dr. za projektovanje nove poslovne zone.

U okviru programa promocije investicionih mogućnosti Grada Doboja: promocija Doboja kao atraktivne investicione lokacije; privlačenje investitora u postojeće industrijske kapaciteta grada Doboja.

Prioriteti u okviru Programa unapređenja tržišne povezanosti poljoprivredne proizvodnje: povezivanja poljoprivrednih proizvođača i prerađivačkih kapaciteta; program podsticaja poljoprivredne proizvodnje; nastavak izgradnje protivgradnih stanica; podrška bušenju novih bunara za navodnjavanje; zaštita, odnosno revitalizacija degradiranog obradivog zemljišta.

U okviru Programa ruralnog razvoja: Uspostavljanje malih biznisa u seoskim MZ; Proširenje kapaciteta ponude usluga u oblasti seosog turizma na području planine Ozren; izrada tematske strategije ruralnog razvoja Grada Dobj.

Ključni prioriteti društvenog sektora

Ključna težišta razvoja društvenog sektora Grada Doboja određena su na osnovu analize u ovoj oblasti, koja ukazuje da je infrastruktura u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite dobro razvijena. Mora se naglasiti da je Dobj jedna od rijetkih lokalnih zajednica u BiH koja je uspostavila efektivne institucije za prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i osposobljavanje odraslih osoba. Zbog toga su ova težišta usmjerena na unaprijeđenje mogućnosti obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja i samozapošljavanja. Poboljšanje uslova za rad sa mladim i razvoj infrastrukture i sadržaja u oblasti kulture i sporta, te poboljšanje uslova i usluga za socijalno isključene kategorije.

U društvenom sektoru za 2016. godinu u Programu za prekvalifikacije i zapošljavanje ključni prioriteti bili su: povećanje kapaciteta za prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i osposobljavanje; podrška samozapošljavanju i zapošljavanju dokvalifikovanih i prekvalifikovanih lica u sektorima sa najvećim potencijalom; izgradnja i opremanje tehničko-laboratorijskog centra za potrebe Saobraćajnog fakulteta;

U programu podrške razvoju i obrazovanju djece i mladih: podrška sekoru OCD u svim oblastima, sa posebnim naglaskom na mlade; proširenje kapaciteta za cjelodnevni boravak djece u predškolskoj ustanovi.

U programu razvoja kulture i sporta: Sanacija, adaptacija i nadogradnja objekta biblioteke (sa nabavkom bibliotečke građe). Nabavka i postavljanje ekološkog klizališta; jačanje veza sa dijasporom; Izrada tematske

strategije razvoje kulture, sporta, turizma i informisanja; očuvanje materijalne i kulturne baštine; rekonstrukcija Sokolskog doma.

U programu povećanja kapaciteta za socijalno isključene kategorije: proširenje kapaciteta centra zdravstvene zaštite; podrška povećanju kapaciteta Centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju; revitalizacij Doma penzionera i osnivanje gerijatrijskog centra.

U programu poboljšanja usluga za socijalno isključene kategorije: implementacija Lokalnog plana akcije u oblasti invalidnosti; unapređenje sistema podrške starim i iznemoglim licima koja žive sama. Izrada socijalne karte i baze podataka o stanovništvu u stanju potrebe.

Ključni prioriteti sektora zaštite životne sredine

Analiza je pokazala da na području Grada Doboja imamo nedovoljnu pokrivenost stanovništva vodovodnom i kanizacionom mrežom. Povećanje ove pokrivenosti je način kako više stanovnika može dobiti pitku vodu iz kontrolisanih izvora i kako više otpadnih voda može biti regulisano na kontrolisan način. Takođe, poplava iz 2014. godine je pokazala koliko je lokalna zajednica ranjiva na pojavu ovakvih opasnosti, pa je smanjenje rizika od elementarnih nepogoda i drugih opasnosti takođe važno uporište u ovoj oblasti. Poplava je, takođe, dodatno pogoršala problem sa odlaganjem čvrstog otpada, pa je i to problem sa kojim se moramo suočiti. Energetska efikasnost, posebno u urbanom dijelu, identifikovana je kao oblasti u kojoj postoji značajan potencijal za zaštitu životne sredine, koji se istovremeno može staviti u funkciju privrednog i društvenog razvoja. Na kraju, ništa od ukupnog razvoja nije moguće na pravi način planirati bez kompletiranja nedostajuće prostorno-planske i ekološke dokumentacije.

Prioritetne aktivnosti svrstane su u program unapređenja komunalnih usluga, program zaštite stanovništva i imovine od elementarnih nepogoda i drugih opasnosti, program unapređenja upravljanja otpadom, program energetske efikasnosti i program izrade prostorno planske dokumentacije. Svaki program obuhvata niz aktivnosti projekata i mjera od kojih svakako treba istaći one koji se odnose na zaštitu stanovništva i materijalnih dobara putem materijalnog i stručnog jačanja sistema civilne zaštite i vatrogasne službe, kao i kontinuirani proces deminiranja na prioritetnim lokacijama zbog poznate činjenice da je Doboj jedno od minama najzagađenijih područja u BiH.

2.5. Zbirni pregled prioritetnih projekata i okvira za njihovo finansiranje obuhvaćenih trogodišnjim Planom implementacije 2016-2018. godinu

Za planski period 2016-2018. godine ukupno je planirano 67 projekata. Posmatrajući po razvojnim sektorima za period 2016-2018. godine, u sklopu ekonomskog sektora je ukupno planirano 18 projekata, u društvenom sektoru 17, te u sektoru zaštite životne sredine 32 projekata. Za realizaciju ovih projekata planirano je ukupno 24.797.000 KM, od toga iz vlastitih izvora 8.234.000 KM, iz eksternih 16.563.000 KM. Prosječna godišnja budžetska ulaganja u strateške projekte iznose nešto manje od 10% budžeta Grada Doboja.

Što se tiče izvora eksternog finansiranja, najznačajniji predviđeni izvori za period 2016-2018. godine su iz sredstava nadležnih ministarstava u Vladi Republike Srpske, te iz stranih donacija (EU/UNDP, USAID, Vlada SR Njemačke, Vlada Japana i drugi). Kreditna sredstva predstavljaju relativno mali udio u ukupnom iznosu, djelimično i zbog toga što Grada Doboj nema veliki kapacitet za kreditno zaduživanje. Dobar dio donatorskih sredstava već je dogovoren u okviru programa otklanjanja posljedica poplave koji su se prenijeli i u 2016. godinu, a postoje i projekti koji se gotovo u kontinuitetu odobravaju od pojedinih donatora.

U navedenom periodu najviše sredstava planirano je u sektoru zaštite životne sredine – 14.718.000 KM (4.040.000 iz budžeta + 10.678.000 iz eksternih izvora), potom za društveni razvoj – 6.230.000 KM (2.260.000 iz budžeta + 3.970.000 iz eksternih izvora), a zatim za privredni razvoj – 3.849.000 KM (1.934.000 iz budžeta +

1.915.000 iz eksternih izvora). Sektor zaštite životne sredine nosi najviše sredstava zato što on obuhvata velike investicione projekte u oblasti infrastrukture, zaštite od poplava i drugih vrsta prijetnji, te obuku i opremanje specijalizovanih jedinica i službi za zaštitu stanovništva, mjere energetske efikasnosti, upravljanje otpadom i sl.

3. PREGLED IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE INTEGRISANOG RAZVOJA

3.1. Sažet osvrt na prethodni period implementacije (od početka realizacije strategije)

Pregled realizacije Strategije zaključno sa 2014. godinom detaljno je obrađen u dokumentu „Izveštaj o evaluaciji strategije integrisanog razvoja Grada Doboj a period 2011.-2020. godina“ koji je bio prilog prošlogodišnjem izvještaju.

Sažetak realizacije Strategije u 2015. godini:

Zbog vanredne situacije i poremećaja koji su nastupili u redovnom funkcionisanju lokalne uprave, u Doboju nije urađen godišnji plan implementacije Strategije za 2015. godinu. Stoga je osnova za izvještavanje za 2015. godinu služi je Akcioni plan implementacije za period 2013-2015. godina, kao posljednji relevantan plan urađen prema Metodologiji. Akcionim planom za implementacije u 2015. godini bilo je predviđeno 13 projekata ukupne vrijednosti 322.000 KM. Od ovih 13, za 5 prijekata Akcionim planom bila je predložena struktura finansiranja u 2015. godini, dok je za ostale projekata struktura finansiranja bila nedefinisana. Tokom 2015. godine aktivno se radilo na implementaciji 4 od navedenih projekata dok su narednih četiri programa bila obuhvaćena implementacijom, ali ne direktno kroz projekte koji su bili planirani Akcionim planom, nego putem drugih projekata koji se mogu svrstati pod iste programe. Pet projekata nisu implementirani niti je mogla biti uspostavljena veza između novih projekata i programa kojima su oni pripadali.

Jedini projekat koji se može smatrati u potpunosti realizovanim je igradnja Centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju koji je tokom 2015. godine završen i otvoren. Drugi projekata koji se može svrstati u ovu kategoriju je upotreba obnovljive geotermalne energije koji je završen u fazi istraživanja, ali koji će imati svoj nastavak u eksploatacionoj fazi. Priroda ostalih projekata iz Akcionog plana koji su imali realizaciju u ovoj godini je takva da oni iziskuju dugogodišnju aktivnost, a neki od njih spadaju u trajnu kategoriju.

Projekti koji uopšte nisu realizovani tokom 2015. godine uglavnom su obustavljeni zbog promjene prioriteta nakon poplave (razvoj turizma, izrada studije za posebnu industrijsku zonu, edukacija o upravljanju projektnim ciklusom, očuvanje kulturne baštine). Neki projekti su zaustavljeni iz administrativnih razloga (izrada prostorno-planske dokumentacije). Dio projekata nije direktno realizovan ali su realizovani drugi u istoj programskoj grupi jer su se nametnuli kao prioriteta s obzirom na vanredne okolnosti. Ipak, ovo se ne može smatrati nedostatkom u implementaciji jer su benefiti od realizovanih projekata mnogostruko veći i imaju dalekosmne pozitivne rezultate od onih koji su bili planirani u redovnim okolnostima. Oni su ujedno i pokazatelj spremnosti zajednice odnosno JLS da kvalitetno odgovori na određene izazove.

Finansijski pokazatelji realizacije strategije u izvještajnoj godini su impresivni s obzirom na Akcioni plan, ali to je dobrim dijelom i zato što nije bio rađen Godišnji plan implementacije za 2015. godinu. Naime, pripreme za realizaciju mnogih projekata započele su tokom 2014. godine pa je bilo evidentno i da će doći do ozbiljnog napretka u implementaciji. Osim toga Akcioni plan za 2013-2015. godinu ostao je prilično nedefinisan u pogledu vrijednosti sredstava koja su trebala biti implementirana u 2015. godini. Što se tiče izvora finansiranja, jasno je da najveći dio ovih sredstava predstavljaju donatorska sredstva, ali to ne umanjuje činjenicu da su i budžetska sredstva višestruko prevazišla ona koja su stajala u Akcionom planu. Opšti zaključak koji se može napraviti jeste da je period 2014. i 2015. godine vjerovatno najvažniji za ostvarenje strateških ciljeva, a izvjesno je i da će 2016. godina znatno doprinijeti ovom trogodišnjem ciklusu. Nakon toga vjerovatno će se

stvari vratiti u nekakve redovne okvire realizacije i finansiranja pod uslovom da ne dođe do ozbiljnih ekonomskih i političkih poremećaja.

3.2. Pregled implementacije Strategije u izvještajnoj 2016. godini

Planom implementacije za 2016. godinu bilo je predviđeno je provođenje 33 projekta ukupne vrijednosti 10.206.000 KM. U 2016. godini započeta je implementacija 21 projekta, od kojih je 4 u cijelini završeno. Procenat realizacije projekata u izvještajnoj godini je visok (64%), prije svega usljed ukupne vrijednosti realizovanih projekata od 12.884.168 KM (126,24%). Vrijednost realizovanih budžetskih sredstava je 3.302.846 KM (planirano 2.566.000), dok je iz eksternih izvora prikupljeno 9.581.322 KM (planirano 7.640.000 KM).

Od važnih projekata kojima se nije pristupilo realizaciji treba istaći projekat uređenja korita rijeke Bosne radi zaštite grada od eventualnih budućih prijetnji od poplave. Mada za realizaciju ovog projekta postoji projektno-tehnička dokumentacija, prepreku i dalje predstavlja neriješeno pitanje koncesije na korito rijeke Bosne, zbog čega nije moguće formulisati finansijsku konstrukciju za realizaciju projekta pa time ni pristupiti njegovoj realizaciji. Takođe, nema pomaka ni oko priprema za definisanje prostora za novu industrijsku zonu s obzirom da Grad još nije došao u posjed zemljišta poljoprivrednih zadruga u stečaju, a ne rasplaže sa drugim zemljištem pogodnim za ovu namjenu. Kako nema nagovještaja da će u skorijem periodu doći do razrješenja ovih pitanja, moguće je da će se realizacija ovih projekata pomjeriti čak za nekoliko narednih godina.

U nastavku je grafički prikaz finansijske realizacije po sektorima.

Tabela 1. Pregled planiranih naspram ostvarenih projekata u 2016. godini (svi sektori)

PREGLED (potpuno ili djelimično realizovani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz budžeta	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	33	10.206.000	2.566.000	7.640.000
% struktura finansiranja od A	100%	100%	25,14%	74,86%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cjelini ili djelimično realizovanih projekata	21	12.884.168	3.302.846	9.581.322
% u potpunosti ili djelimično realizovanih projekata (od A)	63,63%	126,24%	128,72%	125,41%
% struktura (od B)	100%	100%	25,63%	74,37%
C. Ukupan broj djelimično realizovanih projekata	17	10.189.118	2.844.033	7.345.085
% djelimično realizovanih projekata (od A)	51,51%	99,83%	110,84%	96,14%
% struktura (od C)	100%	100%	27,91%	72,09%
D. Ukupan broj u cijelini završenih projekata	4	2.695.050	458.813	2.236.237
% u cijelini završenih projekata (od A)	12,12%	26,40%	17,88%	29,27%
% struktura (od D)	100%	100%	17,02%	82,98%

Tabela 2. Finansijska projekcija planiranih i ostvarenih projekata raspoređenih po sektorima na osnovu Plana implementacije.

	Oblast	Zbir finansijskih vrednosti projekata		Struktura finansiranja realizovanih projekata	
		Planirano	Realizovano	Budžet (%)	Ostalo (%)
2016	Društveni razvoj	2.330.000	8.916.112	2.132.143 (23,91%)	6.783.969 (76,09%)
	Ekonomski razvoj	1.613.000	1.138.131	75.831 (6,66%)	1.062.300 (93,34%)
	Ekološki razvoj	6.298.000	2.829.925	1.094.872 (38,69%)	1.735.053 (61,31%)
	Ukupno	10.241.000	12.884.168	3.302.846	9.581.322
	% po planu implementacije	100%	126,24%	128,72%	125,41%

Sektor ekonomskog razvoja

U sektoru ekonomskog razvoja za 2016. godinu planirana je implementacija 5 projekata. Jedan projekat je u potpunosti završen, kako je planom i bilo predviđeno. Za jedan projekat nije bilo direktnih ulaganja, ali jeste bilo indirektnih. Naime, putem podsticaja otkupa jagodičastog voća indirektno je potpomognuto otvaranja hladnjače u industrijskoj zoni Usora. Za realizaciju ovih projekata inicijalno je planirano 1.613.000 KM, a izdvojeno je 1.138.131 KM što je 70,56 %. U ovom sektoru realizovana su prvenstveno sredstva iz eksternih izvora, što je i očekivano jer su za realizaciju najvećeg projekta korišćena kreditna sredstva.

Najznačajniji projekat u 2016. godinu u oblasti ekonomskog sektora je rekonstrukcija ulice Nikola Tesla, glavne saobraćajnice u staroj industrijskoj zoni Usora, koja je ujedno i glavni ulaz u grad iz pravca Sarajeva. Ovaj projekat kandidovan je kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede još 2014. godine zbog oštećenja koja je saobraćajnica pretrpila usljed poplave 2014. godine, pošto se nalazila na potezu glavnog prodora poplavnog talasa, a sa ciljem da u narednom periodu pospješuje investiciona ulaganja u Zoni.

Tabela 3. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u ekonomskom sektoru u 2016. godini

PREGLJED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz budžeta	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	5	1.613.000	438.000	1.175.000
% struktura finansiranja od A		100%	27,15%	72,85%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cjelini ili djelimično realizovanih projekata	4	1.138.131	75.831	1.062.131
% u potpunosti ili djelimično realizovanih projekata (od A)	80%	70,56%	17,31%	90,39%
% struktura (od B)	100%	100%	6,66%	93,34%
C. Ukupan broj djelimično realizovanih projekata	3	80.831	75.831	5.000
% djelimično realizovanih projekata (od A)	60%	7,10%	17,31%	0,43%
% struktura (od C)	100%	100%	93,81%	6,19%

D. Ukupan broj u cjelini završenih projekata	1	1.057.300	-	1.057.300
% u cijelosti završenih projekata (od A)	20%	65,55%	-	89,98%
% struktura (od D)	100%	100%	-	100%

Društveni sektor

U društvenom sektoru za 2016. godinu planirano je 9 projekata. Sedam projekata je ušlo u realizaciju, od kojih su dva u potpunosti realizovana – dječiji vrtić u Starom gradu i Narodna biblioteka. Treba napomenuti da svi radovi na Tehničko-laboratorijskom centru Saobraćajnog fakulteta nisu u potpunosti bili završeni do kraja izvještajnog perioda pa se on u ovom izvještaju ne tretira kao završen. Realizacija ovih projekata započela je još prethodne godine. Za realizaciju projekata u ovom sektoru inicijalno je planirano 2.330.000 KM, a izdvojeno je rekordnih 8.916.112 KM što je čak 382,66 %. Razlog za ovo je promjena u dinamici realizacije sredstava, prvenstveno za izgradnju i opremanje Tehničko-laboratorijskog centra Saobraćajnog fakulteta za koji u vrijeme izrade akcionog plana još nisu u potpunosti bile definisane finansijska konstrukcija i dinamika finansiranja.

Sredstva iz eksternih izvora ponovo čine većinu ulaganja i u ovom sektoru i više su nego trostruko veća od budžetskih sredstava. No, treba naglasiti da su i budžetska sredstva bila dva i po puta iznad inicijalno planiranih. Ovo je ujedno i jedan od nekoliko razloga zašto nije došlo do početka realizacije nekih od projekata u ovom i drugim sektorima. Naime, prilike koje se javljaju kada se za pojedine projekte otvori mogućnost za dobijanje investicionih sredstava iz eksternih izvora se svakako ne propuštaju, a to opet često iziskuju i nešto veća ulaganja od inicijalno planiranih, što se onda mora uraditi nauštrb nekih drugih planiranih projekata.

U ovoj oblasti svakako treba istaći takve kapitalne projekte kao što su Tehničko-laboratorijski centar, Narodna biblioteka i dječiji vrtić u Starom gradu, čijom rekonstrukcijom je dostignut potrebn nivo kapaciteta.

Tabela 4. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u društvenom sektoru 2016. godini.

PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz budžeta	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	9	2.330.000	830.000	1.500.000
% struktura finansiranja od A	100%	100%	35,62%	64,38%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cjelini ili djelimično realizovanih projekata	7	8.916.112	2.132.143	6.783.969
% u potpunosti ili djelimično realizovanih projekata (od A)	77,77%	382,67%	256,88%	452,26%
% struktura (od B)	100%	100%	23,91%	76,09%
C. Ukupan broj djelimično realizovanih projekata	5	7.408.326	1.753.330	5.655.032
% djelimično realizovanih projekata (od A)	55,55%	317,95%	211,24%	377,00%
% struktura (od C)	100%	100%	23,67%	76,33%
D. Ukupan broj u cjelini završenih projekata	2	1.507.750	378.813	1.128.937
% u cjelini završenih projekata	22,22%	64,71%	45,64%	75,26%

(od A)				
% struktura (od D)	100%	100%	25,12%	74,88%

Sektor zaštite životne sredine

U sektoru zaštite životne sredine za 2016. godinu planirana su 18 projekata od kojih je 12 ušlo u realizaciju. Jedan projekat relativno manje vrijednosti je finaliziran, a odnosio se na istraživanja rezervi pitke vode u dolini rijeke Bosne. Za realizaciju projekata bilo je planirano 6.298.000 KM, a izdvojeno je 2.829.925 KM. Odnos budžetskih i eksternih sredstava bio je relativno uravnotežen u odnosu na druga dva sektora. Podbacilo se u sredstvima koja su očekivana za realizaciju projekata uređenja korita rijeke Bosne i drugih manjih vodotoka u svrhu podizanja otpornosti na poplave. Pored nedostatka sredstava, Vlada nije razriješila ni pitanje koncesije na korito rijeke Bosne, čime je Grad Doboj, kao talac ove situacije i dalje ostao u zoni visokog rizika od eventualnih budućih poplava. Postojeće stanje ometa Grad Doboj da traga za drugim sredstvima za finansiranje ovog projekta.

Zato je napravljen znatan napredak u oblasti deminiranja i to sredstvima Vlade Njemačke i Vlade Japana uz sufinansiranje iz opštinskog budžeta, pa je u samo godinu dana gotovo dosegnut nivo utrošenih sredstava planiran za cijeli trogodišnji period.

Značajno je da je došlo do napretka u implementaciji mjera energetske efikasnosti kroz utopljanje javnih objekata. Radilo se i na unapređenju drugih aspekata kvaliteta životne sredine, upravljanja otpadom i podizanju spremnosti, materijalna i ljudske, za upravljanje rizicima.

Tabela 5. Pregled planiranih i ostvarenih projekata u sektoru zaštite životne sredine u 2016. godini

PREGLED (cijeli i djelimično realizirani projekti)	Broj projekata	Ukupno	Iz budžeta	Iz eksternih izvora
PLANIRANO				
A. Ukupan broj planiranih projekata	18	6.298.000	1.298.000	5.000.000
% struktura finansiranja od A	100%	100%	20,61%	79,39%
U REALIZACIJI				
B. Ukupan broj u cijelini ili djelimično realizovanih projekata	12	2.829.925	1.094.872	1.735.053
% u potpunosti ili djelimično realizovanih projekata (od A)	66,66%	44,94%	84,35%	34,70%
% struktura (od B)	100%	100%	38,69%	61,31%
C. Ukupan broj djelimično realizovanih projekata	11	2.749.925	1.014.872	1.735.053
% djelimično realizovanih projekata (od A)	61,11%	43,66%	78,19%	61,31%
% struktura (od C)	100%	100%	36,91%	63,09%
D. Ukupan broj u cijelini završenih projekata	1	80.000	80.000	-
% u cijelini završenih projekata (od A)	5,55%	1,27%	6,16%	-
% struktura (od D)	100%	100%	100%	-

3.3 Ključni rezultati i ostvareni progres

U trećoj kalendarskoj godini oporavka od poplave i dalje se osjeća snažan zalet u realizaciji projekata, prvenstveno u društvenom sektoru. Veoma je pozitivno da je ionako visok planirani iznos sredstava za realizaciju strateških projekata u ovoj godini nadmašen u milionskim iznosima, kako u pogledu budžetskih sredstava, tako i u pogledu finansiranja iz eksternih izvora. Nepovoljno je što ekonomski i sektor zaštite životne sredine nisu dostigli planirani nivo ulaganja, ali to se može djelimično opravdati i prilikom koja se ukazala za korišćenje sredstava iz eksternih izvora u društvenom sektoru, koje je trebalo pratiti povećanim sufinansiranjem budžetskim sredstvima. Uz projekte koji su realizovani u prethodne dvije godine, može se reći da je Doboju praktično završio proces sanacije i obnove nakon štete nastale usljed poplave. Nije svakako dobro što nije više postignuto na polju zaštite od budućih prijetnji od poplave, što teritoriju grada ostavlja izloženom budućim rizicima. Odgovornost za ovo svakako nije na Gradu i njegovoj upravi, nego prije svega na Vladi koja nije ispunila svoj dio baveza. Svejedno, nije dobro da Grad dugo ostane u ovako opasnom međuprostoru.

Zapaža se da se nastavlja trend unapređenja saradnje sa privrednim sektorom. Grad je čak donio i niz odluka o podsticajima određenom broju preduzeća, a omogućio je i različite vidove subvencija odnosno podrške poljoprivrednim proizvođačima. Ovo govori o povećanoj osjetljivosti Gradske uprave za potrebe privrednika, odnosno investitora.

Ulazak u proces BFC sertifikacije, zatim pristupanje projektima MEG, LIR i HRAST doprinijeli su promjeni paradigme lokalne uprave u smislu ustrojavanja istinskog servisa za građane i privrednike. Ovi procesi su još uvijek u toku, ali se već osjeća promjena u kvalitetu pružanja usluga zbog širokog obuhvata većeg segmenta uprave ovim procesima koji tjeraju sve aktere da unapređuju svoj rad.

Ekonomski razvoj

Sektorski cilj 1: *Poboljšano poslovno okruženje i razvijeni instrumenti podrške privredi.* Tokom izvještajnog perioda lokalna uprava je nastavila aktivnosti u okviru procesa BFC sertifikacije koje treba u krajnjoj instanci da dovedu do stvaranja ambijenta koji će biti atraktivan novim investitorima. Lokalna uprava je reorganizovala svoj rad i priprema uslove koji mijenjaju pristup prema investitorima; ojačano je međusobno povjerenje sa lokalnim poslovnim sektorom i doneseno nekoliko odluka o davanju podsticaja privrednicima, a kroz podsticaje poljoprivrednim proizvođačima i subvenciju otkupa određenih poljoprivrednih proizvoda pomaže se lokalna poljoprivreda i subjekti koji se bave otkupom i preradom proizvoda.

Zabrinjavajuće je da nije došlo do pomaka oko stvaranja uslova za izgradnju nove industrijske zone zato što grad još uvijek nije ušao u posjed poljoprivrednih zadruga u stečaju, a što zavisi od odluke Vlade. Mimo ovoga Grad nije u mogućnosti da obezbijedi lokaciju za izgradnju zone. U međuvremenu se čine napori da se o postojeću zonu uvede što veći broj subjekata, što ide dobrom dinamikom. U ovu svrhu, Grad je izvršio potpunu rekonstrukciju glavne saobraćajnice u Zoni, što je vrlo pozitivno prihvaćeno od strane zainteresovanih i već prisutnih privrednika.

Sektorski cilj 2: *Privučene veće investicije, prvenstveno u oblastima industrije, distribucije i transporta.* Zapaža se živost nekoliko privrednih subjekata u vidu povećanja investicija u proširenje proizvodnje, na što je Grad donio mjere podrške takvim subjektima kako bi im pomogao u razvoju. Strani investitori koji već grade nove kapacitete su nastavili ili privode kraju svoje investicije, a jedan je već krenuo u probnu proizvodnju. S obzirom da je iz režima zkupa i dogradnje kapaciteta ušao u kupovinu industrijskog kompleksa znak je da smatra da postoji pozitivna perspektiva za proširenje proizvodnje i investicija. Ostvareni su kontakti sa novim potencijalnim investitorima, ali pregovori nisu finalizirani u izvještajnom periodu.

Posebna živost može se uočiti u oblasti usluga u vidu stalnog povećanja broja subjekata u ugostiteljstvu, trgovini, servisima i zanatstvu. Posebno je vrijedno istaći da je dobojski hotel Park ponovo otvoren. Nakon višemilionske investicije u kupovinu i renoviranja konačno je otvoren za posjetioce i građane Doboja.

Sektorski cilj 3: Povećanje obima poljoprivredne proizvodnje i radne angažovanosti seoskog stanovništva.

Poljoprivreda je pretrpjela veliku štetu u prethodnom periodu usljed poplava i drugih nepovoljnih meteoroloških uslova i tek se nalazi na putu oporavka. Nekoliko organizacija je u postpoplavnom periodu pružilo podršku unapređenju poljoprivredne proizvodnje podjelom plastenika, sadnica, mehanizacije i drugih sredstava za unapređenje proizvodnje, a Grad Doboj je pružio podršku kroz sufinansiranje projekata i davanje podsticaja. Još uvijek se čeka početak rada kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda kako bi se u potpunosti razvili kooperantski odnosi u oblasti proizvodnje povrća, voća, a u budućnosti vjerovatno i proizvodnje suncokreta.

Društveni razvoj

Sektorski cilj 1: Unapređene mogućnosti obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja i samozapošljavanja. Na ovom planu Grad Doboj je sigurno među lokalnim zajednicama koje imaju razvijene moderne mehanizme za pristup rješavanju ovog posebno ozbiljnog problema sa kojim se suočavaju nezaposleni nakon vrlo neuspješnog procesa privatizacije i dugogodišnjeg tavorjenja u pogledu novih investicija. Uspostavljeno je strateško partnerstvo za rješavanje problema nezaposlenosti i socijalne isključenosti. Doboj posjeduje Lokalni savjet za obrazovanje odraslih, Strategiju obrazovanja i operativan Centar za cjeloživotno učenje. Centar za cjeloživotno učenje obezbijedio je nova donatorska sredstva za sljedeći ciklus obuke radne snage, a Grad Doboj kao partner u projektu obezbjeđuje sufinansiranje i druge mehanizme podrške. Implementacija projekta započela je krajem 2016. godine. Trenutno se radi na povezivanju sa lokalnim privrednicima i mapiranju njihovih potreba, nakon čega će uslijediti javni poziv za izbor kandidata za obuku.

Sektorski cilj 2: Unapređeni uslovi za rad sa djecom i mladim; Ovo je jedan od sektorskih ciljeva koji bilježi najbolje rezultate. Ne samo da je u prethodnom periodu nakon poplave izvršena obnova većine školskih objekata i vrtića, te uspostavljen Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju, nego se tokom 2016. godine išlo i dalje – obnovljen je jedini preostali oštećeni javni dječiji vrtić, a obezbijeđena su i nova donatorska sredstva i sufinansiranje za energetski efikasnu rekonstrukciju osnovne škole u gradskom području. Nadležno ministarstvo osiguralo je sredstva za sličan projekat za drugu školu. Radi se o dvjema školama na kojima je nakon poplave bila urađena samo nužna sanacija. Urađena je i obnova jedne područne škole. Sa velikim zglodom da bude odobren, kandidovan je projekat izgradnje nove škole u Podnovlju, za koju će Grad Doboj izdvojiti veći dio sredstava.

Grad Doboj je krajem godine pristupio i projektu Omladinske banke putem kojeg će u naredne dvije godine u partnerstvu sa organizacijom Mozaik sufinansirati kreativne društveno korisne projekte koje predlože mladi iz Doboja, a već dugi niz godina Doboj je u projektu Pro-Budućnost koji ima snažnu komponentu rada sa mladima. Uz brojne sportske klubove koji se finansiraju putem Sportsko saveza, može se slobodno konstatovati da Grad Doboj mladima nudi ozbiljne i raznovrsne mogućnosti za kreativno izražavanje i socijalizaciju.

Ne treba zaboraviti ni da Doboj već nekoliko godina daje podršku implementaciji projekta obuke programera koju sprovodi organizacija BILD. Projekat je već izveo generacije programera koji nalaze zaposlenje čak i u lokalnim IT firmama.

Sektorski cilj 3: Poboljšani uslovi i usluge za socijalno isključene i ranjive kategorije. S obzirom na heterogenost kategorija koje spadaju u ovu oblast, postoje polja na kojima se mogu uočiti značajni pozitivni pomaci, kao i oni u kojima su pozitivna pomijeranja manja ili ih uopšte nema. Dobro je što se ovom oblašću bave mnogobrojne organizacije i institucije pa je moguće pronaći partnere za različite projekte pomoći i podrške. Jedan od ključnih dokumenata koji je Doboj usvojio u prethodnom periodu je Lokalni akcioni plan u

oblasti invalidnosti koji predstavlja okosnicu za izradu i realizaciju projekata u ovoj oblasti. Doboje je dao podršku organizacijama koje su pripremile projektne prijedloge prema donatorima na osnovu ovog akcionog plana i obezbijediće sufinansiranje za projekte koji budu odobreni. U oblasti zdravstvene zaštite urađen je veliki projekat prilagođavanja prostora u Domu zdravlja koji im će se stvoriti mogućnosti za pružanje različitih novih vidova zdravstvenih usluga. Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju ima posebno mjesto jer pored pružanja usluga dnevnog centra on ujedno omogućuje inkluzivni pristup u radu sa ovom posebno ranjivom kategorijom mladih. Odnos prema nezaposlenim licima odslikava se kroz Centar za cjeloživotno učenje. Za socijalno najugroženije kategorije stanovništva, pred Centra za socijalni rad postoje i kontinuirane usluge javne kuhinje.

Sektor zaštite i unapređenja životne sredine

Sektorski cilj 1: Povećana pokrivenost stanovništva vodovodnom i kanalizacionom mrežom. Nakon što su u 2014. i 2015. godini urađeni značajni projekti rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže i pumpnih postrojenja, u 2016. godini pristupilo se izradi projektne dokumentacije neophodne da bi se u narednom periodu mogli realizovati razvojni planovi Grada Doboje. Naime, postojeći vodovodni i kanalizacioni kapaciteti iskorišćeni su do svojih limita. Cijelo južno urbano područje – prostor najintenzivnije izgradnje, suočava se sa poteškoćama u pružanju komunalnih usluga. Posebno je akutan problem potkapacitiranosti kanalizacije. Stoga je Doboje dao da se izrade projekti za prevazilaženje ovog problema koji su definisali do nivo izvedbenog projekta sve faze neophodne za rješavanje postojećih problema. Projekti obuhvataju trase, pozicije i kapacitet kolektora, precrpnih stanica, razdvajanje oborinskih i fekalnih voda i izgradnju prečistača. Radi se o budućim kapitalnim projektima, koji iziskuju kapitalna ulaganja, za koje će biti potrebne desetina miliona budžetskih, kreditnih i donatorskih sredstava do kojih nije moguće doći bez potrebne projektne dokumentacije.

Unapređenje vodovodne infrastrukture odvijalo se uglavnom u ruralnom području: Osječani – Sjenina – Paležnica; u Pridjelu Donjem i na području Trbuk – Osojnica. Sva ova područja imala su ozbiljne poteškoće u vodosnabdijevanju, naročito proteklih godina, najvjerovatnije kao posljedica klimatskih promjena, ali povećanje potrošnje.

Sektorski cilj 2: Smanjeni rizici od elementarnih nepogoda i drugih opasnosti. Nažalost, u ovoj oblasti nije bilo posebno pozitivnog razvoja, usprkos tome što se ovo smatra jednim od najvećih prioriteta za Grad Doboje. Razlozi su poznati i nastavljaju se u svaku novu godinu. Da bi uopšte bilo moguće realizovati ključni projekat za zaštitu Grada, mora se intervenisati u koritu rijeke Bosne, za što u ovom periodu postoji zakonska prepreka u vidu ranije izdate koncesije po kojoj do sada nije došlo ni do kakve realizacije. Nije došlo ni do realizacije novih projekata uređenja manjih vodotoka koji predstavljaju lokalnu prijetnju u ruralnim područjima.

Opasnost od budućih poplava svako je najveća prijetnja za Grad Doboje ali on mora biti pripravan da odgovori i na druge vrste opasnosti. Stoga se radilo na jačanju sistema civilne zaštite i to najprije kroz obuku specijalizovanih jedinica kao što je jedinica za spašavanje na vodi i pod vodom. Kroz projekat međuoštinske saradnje, koji je finansiran od Vijeća Evrope, radi se na obuci vatrogasnih jedinica iz Doboje i okolnih opština.

Sektorski cilj 3: Unapređenje upravljanja čvrstim otpadom. Ovdje je svakako značajno istaći ustrojavanje Regionalne sanitarne deponije kao organizovanog sistema upravljanje. Nakon što je preduzeće osnovano prethodne godine, u 2016. godini ono je uspješno poslovalo i počelo sa prihvatom otpada iz nekoliko susjednih opština uključenih u ovaj projekat. Istovremeno se radi na rješavanju imovinskih pitanja kako bi se obezbijedila planiranja buduća cjelina ali ovaj proces ni na koji način ne ometa funkcionisanje deponije.

U okviru LIR projekta radilo se i na proširenju sistema organizovanog odvoza smeća, uklanjanju najveće divlje deponije na gradskom području, te na edukaciji stanovništva. Postoji još uvijek širok prostor za proširenje u ovoj oblasti, a pogotovu na pitanju selekcije otpada na kojem se u ovom periodu vrlo malo napredovalo.

Sektorski cilj 4: *Povećana energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije i zaštita vazduha.*

Osnova za djelovanje u ovoj oblasti predstavlja SEAP. Urađeno je mapiranje javnih i privatnih objekata u gradu Doboju radi identifikacije potreba. Značajno je da se svi novi objekti već rade prema važećim standardima i da je rekonstrukcija javnih objekata nakon poplave takođe urađena prema standardima. Takođe su projekti rekonstrukcije izvedeni u 2016. godini (dječiji vrtić i biblioteka) urađeni uz primjenu mjera energetske efikasnosti. Novi projekti rekonstrukcije dviju škola koji su u implementaciji takođe su fokusirani prvenstveno na podizanje stepena energetske efikasnosti.

Implementacija projekta priključenja područne škole u Ševarlijama na termalni izvor odložena je za 2017. godinu zbog odluke donatora da dodatno provjeri rezultate istraživanja i odredi metod odlaganja korišćene termalne vode.

Sektorski cilj 5: Uređena prostorno-planska i ekološka dokumentacija. Prostorni i urbanistički plan Grada Doboja i dalje se suočavaju sa preprekama zbog žalbe jedne od firmi koje su konkurisale na javnom pozivu. Ovo predstavlja velikopoteškoću za Grad jer je važenje ranijih dokumenata isteklo, pa je zasad jedina mogućnost rad prema regulacionim planovima. SEAP je usvojen 2015. Godine i predstavlja osnovu za implementaciju mjera i projekata u oblasti zaštite životne sredine.

3.4. Vertikalna i horizontalna usklađenost i nivo integrisanosti

Prilikom izrade Revidirane strategije Grada Doboja u periodu od 2016-2020. godine uspostavljena je vertikalna usklađenost s nizom dokumenata strateškog karaktera na višim nivoima prema setorima.

Ekonomski razvoj:

Prvi strateški cilj u saglasnosti je sa strateškim ciljevima sadržanim u Strategiji i politici razvoja industrije u Republici Srpskoj za period 2014-2018, posebno sa sljedećim strateškim ciljevima:

1. Poboljšati poslovno okruženje i povećati investicije u industriju;
3. Revitalizacija industrije;
4. Povećati zaposlenost u industriji.

Drugi strateški u saglasnosti je sa prvim i petim strateškim ciljem Strateškog plana razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske za period 2015 – 2020. godine koji glase:

1. Povećanje obima i produktivnosti poljoprivredne proizvodnje i obezbjeđenje stabilnosti dohotka poljoprivrednih proizvođača;
5. Uravnotežen integralni ruralni razvoj.

Društveni razvoj:

U okviru plana društvenog razvoja predviđene programske intervencije se direktno oslanjaju na prioritetne pravce djelovanja i ciljeve razvoja identifikovane u okviru strateško-planskih dokumenata i zakonske regulative viših nivoa i to:

- **Strategija razvoja kulture RS**, u odnosu na cilj Unaprijeđeni uslovi za rad sa djecom i mladim i razvoj infrastrukture i sadržaja u oblasti kulture i sporta;
- **Strategija razvoja lokalne samouprave RS**, u odnosu na Strateški cilj 3./Osiguranje dostupnosti i kvaliteta javnih usluga za sve građane;
- **Strategija razvoja sporta RS**, gdje se veze ogledaju prvenstveno u odnosu na unaprijeđene uslove za rad sa djecom i mladim i razvoj infrastrukture i sadržaja u oblasti kulture i sporta;

- **Strategija razvoja obrazovanja RS**, posebno u odnosu na unaprijeđene mogućnosti obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja i samozapošljavanja.
- Strategija naučnog i tehnološkog razvoja RS, gdje se u okviru Opštih ciljeva naučnog i tehnološkog razvoja RS navodi razvoj ljudskih resursa.
- Što se tiče socijalne zaštite, veze se ogledaju prvenstveno u odnosu na zakonsku regulativu, odnosno na **Zakon o socijalnoj zaštiti** i **Zakon o dječijoj zaštiti**, te na ostale srodne zakone i podzakonske akte u ovoj oblasti.

Sektor zaštite i unapređenja životne sredine

Najznačajniji strateški dokumenti iz ove oblasti su:

- **Prostorni plan RS**, gdje je u okviru drugog od Posebnih ciljeva razvoj usmjerava ka većoj koheziji prostora putem razvoja i poboljšanja infrastrukturnih mreža kao i povećanja dostupnosti javnim službama, a u okviru šestog Posebnog cilja definiše Zaštita i unaprijeđivanje životne sredine, čuvanje i poboljšanje stanja prirodnih i kulturnih vrijednosti i jačanje identiteta Republike Srpske. Nadalje, rješavanje problema deponovanja otpada, kao i Zaštita i unaprijeđivanje područja prirodnih vrijednosti definisanjem prostora, te Identifikacija i zaštita kulturno-istorijskog naslijeđa.
- **Strategija zaštite prirode RS**, gdje se veze primarno uspostavljaju sa Strateškim ciljevima 2./Održivo korištenje prirodnih resursa i 3./Smanjenje pritisaka na biološku i geološku raznovrsnost Republike Srpske.
- **Strategija integralnog upravljanja vodama RS**, prvenstveno u odnosu na Opšte ciljeve 2./ Povećanje korišćenja i uređenja raspoloživih resursa u ekološki, socijalno i ekonomski prihvatljivim granicama i 3./ Povećanje efikasnosti i racionalizacije upotrebe vode u skladu sa ograničenjima koja se postavljaju na planu sve ograničenijih resursa i sve složenijih interakcija sa drugim sistemima u sistemskom okruženju. Osim toga, bitne veze se prepoznaju i u odnosu na Posebne ciljeve ove Strategije i to, u prvom redu, P1./ Unaprijeđivanje svih vidova racionalnog i integralnog korišćenja voda zaštite voda i zaštite od voda i P5./ Planska racionalizacija korišćenja voda u svim sferama, polazeći od činjenice da Republika Srpska nije bogata vodom i da je voda dobro od opšteg interesa.
- Osim toga, realizacijom navedenih ciljeva pomenute Strategije upravljanja vodama, ostvaruju se i specifične svrhe Zakona o vodama RS, posebno one koje se odnose na Postizanje održivog korišćenja voda i Osiguranje pravičnog pristupa vodama.
- **Strategija razvoja lokalne samouprave**, gdje se veze uočavaju u odnosu na strateške ciljeve 2./ Odgovorno i proaktivno upravljanje javnim poslovima i lokalnim razvojem i 3./ Osiguranje dostupnosti i kvaliteta javnih usluga za sve građane.
- **Akcioni plan energetske efikasnosti RS do 2018. godine**, gdje se u okviru indikativnog cilja uštede energije (od 9%), kao neke od prioritetnih mjera za sektor usluga, gdje spadaju i javni objekti, definiše energetska obnovna postojećih i izgradnja novih zgrada prema principima energetske efikasnosti. Istovremeno, kao međusektorske mjere je definisana i mjera energetska efikasnost u jedinicama lokalne samouprave.

3.5 Institucionalni kapaciteti Gradske uprave i saradnja sa bitnim akterima

Poslove centralne koordinacione jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA) u Doboju vodi Odsjek za strateško planiranje i upravljanje razvojem (ranije Odsjek za strateško planiranje i investicije) koji je ustanovljen pri Kabinetu gradonačelnika. Odsjek je početkom 2015. godine bio formalno rasformiran zbog zahtjeva nove sistematizacije radnih mjesta što je stvorilo određene poremećaje u procesu praćenja, planiranja i izvještavanja, ali je do sredine godine ponovo uspostavljen što je korespondiralo sa početkom rada na evaluaciji, a potom rada na reviziji Strategije. U skladu sa Sistematizacijom, Odsjek ima pet zaposlenih s tim da joj neformalno podršku daju još dva radnika. S druge strane, Jedinica je multiservis koja pored strateškog planiranja radi i izvještavanje, praćenje implementacije, koordinaciju projekata, izradu projektnih aplikacija i niz drugih aktivnosti.

Ostvarenju strateških ciljeva u izvještajnom periodu posebno su doprinijeli brojni međunarodni donatori i agencije za implementaciju od kojih se posebno moraju istaći USAID, EUCOM i UNDP koji je radio na implementaciji nekoliko miliona vrijednih projekata oporavka od poplava financiranog od strane Evropske unije. U implementaciji su aktivnu ulogu imale organizacije civilnog društva, kako međunarodne poput CRS, WVI, tako i domaće odnosno lokalne: LAG regije Doboj, Europlus, MDP inicijative i druge.

Doboj je uključen u nekoliko projekata koji su fokusirani na unapređenje poslovnog ambijenta, rada lokalne uprave i pružanja komunalnih usluga građanima kao što su BFC sertifikacija, MEG, RAST i LIR u kojima Jedinica za upravljanje razvojem igra ulogu centralne koordinacije aktivnosti, a obavlja i posao tehničkog servisa Privrednog savjeta Grada Doboj. Odsjek svoje aktivnosti sprovodi u saradnji sa drugim odjeljenjima i službama, a najviše sa Odjeljenjem za privredu i društvene djelatnosti.

3. KLJUČNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI

Na području Grada Doboj živi približno 70.000 stanovnika od kojih je oko 30.000 u urbanom, a 40.000 u ruralnom dijelu teritorije. U 2016. godini Doboj je imao ukupno 10006 zaposlenih, od čega je u privrednim društvima bilo zaposleno 5.126, u sektoru samostalnog preduzetništva 1.745, a u javnom sektoru 3.135. Poslovni sektor zapošljava 68,6%, a javni 31,3 % ukupno zaposlenih. Broj lica koja aktivno traže posao je 6.146. Stopa nezaposlenosti iznosi 38,05%.

Svi bitni makroekonomski pokazatelji sadržani su u posebnom dokumentu: „Analiza poslovanja privrednih društava u periodu od 2014-2016. godine“ koju je sačinilo Odjelejnje za privredu i društvene djelatnosti (Aneks).

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Stepen realizacije Revidirane strategije u njenoj prvoj godini implementacije može se smatrati prilično uspješnim, posebno sa finansijskog aspekta, jer su realizovana sredstva znatno premašila planirana koja su već i sama po sebi bila jako optimistična. Uočava se znatno pozitivniji odnos između planiranih i realizovanih projekata u odnosu na prvu polovinu perioda implementacije Strategije u kojem je postajao veliki raskorak u odnosu između zacrtanog i realizovanog. Međutim, i u ovom periodu su se pojavile poteškoće oko pokretanja određenih projekata i to preventivno onih čija je implementacija i ranije bila prolongirana (industrijska zona, prostorni i urbanistički plan i sl.). Pored zaostajanja u implementaciji određenih projekata u ekonomskom sektoru, koji je na izvjestan način i centralna tačka i okosnica Strategije, posebno je zabrinjavajuće što nije započeta implementacija važnih projekata zaštite Grada od budućih prijetnji od poplave.

U smislu poboljšanje procesa i rezultata implementacije Strategije, već se tokom rada na reviziji, odnosno pripremom petogodišnjih i trogodišnjih planova vodilo računa o što realnijem finansijskom planiranju budžeta i eksternih izvora finansiranja; kvalitetnijoj pripremi projektnih prijedloga za apliciranje na dostupne eksterne izvore finansiranja; koordinaciji procesa pripreme gradskog budžeta i narednog plana implementacije 1+2; uspostavljanju sistema kontinuiranog praćenja implementacije Strategije, uključujući namjenske baze podataka i pomoćne alate; unapređenju jačanja saradnje poslovnog sektora i jedinice za upravljanje razvojem tokom ciklusa planiranja kao i zajedničkih javno-privatnih partnerstava ili projekata medjuopštinske saradnje; formalnoj sistematizaciji/popunjavanju radnih mjesta stručnim osobama; jačanju kapaciteta JURA i službi/odjeljenja za komunikaciju sa eksternim razvojnim akterima, višim nivoima vlasti i donatorima i slično.

Veoma je značajno što je Grad Doboj ušao u proces BFC sertifikacije, jer time ne samo da je izrazio svoju namjeru da unaprijedi poslovno okruženje, nego se i praktično obavezao da ustroji Gradsku upravu u skladu sa visokim profesionalnim standardima. Pristupanje MEG i RAST projektima stvorilo je dodatne obaveze i to ne samo u aspektu odnosa prema poslovnom okruženju nego i svim drugim oblastima pružanja usluga građanima. Ovaj pristup ima blagotvorno dejstvo i na dinamiku implementacije strateških ciljeva, odnosno

projekata koji vode njihovom ostvarenju, jer svi ovi projekti insistiraju na strateškom pristupu integrisanog razvoja odnosu u rješavanju potreba zajednice, a finansijska komponenta podrške u okviru ovih projekata insistira na implementaciji strateških projekata.

U ostvarivanju strateških i sektorskih ciljeva neophodno je uspostaviti još snažniji oslonac na organizacije civilnog društva, jačati njihov kapacitet i spremnost da odgovore na potrebe društva artikulirane u strateškim projektima, te tražiti njihovo angažovanje oko rješavanja razvojnih pitanja. Postoje odlični pozitivni primjeri gdje su organizacije civilnog društva doprinijele bitnoj promjeni stvarnosti.

Na polju javno-privatnog dijaloga nužno je dalje raditi na uspostavljanju povjerenja i zajedničkog planiranja rješavanja pitanja i problema koji opterećuju poslovni sektor te uspostaviti zajednički nastup kada se radi o opštem interesu i interesu zajednice, bilo da je u pitanju nekakva prijetnja tom interesu, bilo da je u pitanju mogućnost ostvarivanje nekog interesa, pomoći i sl.

Na polju zaštite bezbjednosti građana i zaštite životne sredine i dalje predstoje veliki zadaci i ozbiljne investicije kapitalnog značaja. Veoma je pozitivno što je Doboj u prethodne dvije godine izradio ključnu projektnu dokumentaciju kao nužan preduslov za realizaciju ovakvih projekata, jer to sada pruža osnovu za traganje za finansijskim sredstvima iz eksternih izvora koja će sa zajedno sa planiranim budžetskim sredstvima dovesti do realizacije projekata i rješavanja potreba i problema u ovom vrlo važnom aspektu za zajednicu. U međuvremenu, ne bi se smjelo posustati u nastojanju da se uklone određene pravne i birokratske prepreke kako bi se ušlo u najvažniji projekat – uređenje korita rijeke Bosne radi zaštite Grada od budućih prijetnji od poplava.

5. ANEKSI

- Tabelarni pregled stanja realizacije projekata u 2016. godini
- Plan implementacije Strategije integrisanog razvoja 2016-2018. godine.
- Izvršenje budžeta za 2016. godinu – Izvještaj o realizaciji budžeta
- Analiza poslovanja privrednih društava u periodu od 2014-2016. godine

NAPOMENA: aneksi uz Izvještaj o ostvarenju godišnjeg plana implementacije Strategije integrisanog razvoja Grada Doboj za 2016. godinu nalaze se u prilogu izvještaja na internet prezentaciji Grada Doboj.